

promising, has a number of advantages, and deserves to be widely implemented in the educational process. We see the prospects of our research in the development and testing of web quests for compulsory optional modules of the curriculum «Technologies. Grade 10-11» (standard level).

Key words: *web quest, learning technology, technology teachers, educational technology, innovative technology, general secondary education institutions*

References

1. Dodge B. Some Thoughts About Web-Quests. URL: <https://www.scirp.org/journal/paperinformation?paperid=113806> [in English].
2. Hurevych, R. S., Kademiiia M.Iu. (2011) Veb-kvest yak innovatsiina tekhnolohiia navchannia u vyshchii i serednii shkoli [Web quest as an innovative learning technology in higher and secondary schools]. *Visnyk Luhanskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka – Bulletin of Luhansk Taras Shevchenko National University*, 21, 36-45 [in Ukrainian].
3. March T. Criteria for Assessing Best WebQuests. URL: <https://tommarch.com/strategies/webquests/assessing-best-webquests/> [in English].
4. Tymchenko, O. V. Vykorystannia tekhnolohii «veb-kvest» dlia orhanizatsii samostiinoi roboty uchniv [The use of «web-quest» technology to organize students' independent work]. URL: https://umo.edu.ua/images/content/nashi_vydanya/visnyk_PO/5_34_2017/Вісник_5_34_2017_педагогіка_Тимченко.pdf [in Ukrainian].
5. Kharlash, L. M. Tekhnolohiia «Veb-kvest» u metodychnomu arsenalі suchasnoho vchytelia [«Web-quest» technology in the methodological arsenal of a modern teacher]. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/300405055.pdf> [in Ukrainian].
6. Dodge B. WebQuestTaskonomy. ATaxonomyofTasks URL: <https://www.raco.cat/index.php/iem/article/viewFile/205330/273868> [in English].
7. Domashenko, I. K. Suchasni metody vykladannia inozemnoi movy: tekhnolohiia veb-kvest [Modern methods of teaching a foreign language: web quest technology] URL: <http://dspace.khntusg.com.ua/bitstream/123456789/5018/2/227-235.pdf> [in Ukrainian].
8. Kanninhem Uord, Uels Dzhyhmmi. Pedahohichnyi veb-kvest : veb-sait. [Educational webquest : website] URL: <http://ru.calameo.com/read/0028809973f260559471b> [in Ukrainian].

Отримано редакцією 11.01.2024 р.

УДК 378:373.3.016

DOI: 10.31376/2410-0897-2024-1-54-192-199

ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК РЕСУРС ЯКІСНОГО НАВЧАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

Пішун Сергій Григорович

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки і психології початкової освіти

Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка

e-mail: peshas56@ukr.net

ORCID ID: 0000-0002-5748-6641

У статті досліджено роль і вплив цифрових технологій на процес навчання молодших школярів на уроках музичного мистецтва. У контексті швидкого розвитку інформаційних та комунікаційних технологій у сучасному суспільстві використання цифрових інструментів в освіті набуває дедалі більшого значення. Розглянуто різні аспекти застосування цифрового інструментарію в музично-мистецькому навчанні, можливості цих технологій у збагаченні освітнього процесу з метою його більшої цікавості та доступності для учнів, що зрештою сприятиме їхньому подальшому творчому розвитку. Зазначено, що актуальність застосування цифрового інструментарію на уроках музичного мистецтва в початковій школі полягає в тому, що сучасні технології перетворюють освітній процес та вимагають адаптації педагогічних методів до нових умов. Дослідження в цій царині виявляють переваги та виклики такого підходу, а також сприяють розробленню практичних рекомендацій для вчителів з метою оптимального використання цифрових технологій у навчанні молодших школярів музичного мистецтва.

Ключові слова: *музичне мистецтво, урок, учитель музики, цифрові технології.*

Постановка проблеми. Актуальність упровадження цифрових технологій на уроках музичного мистецтва визначається якістю навчання через їх використання. На сучасному етапі кардинально змінюється сама філософія і навіть ідеологія освіти, яка полягає в питаннях: кому навчати, кого навчати, для чого вчити. Адже ми часом не знаємо, які фахові знання чи які навички знадобляться нашим учням, тим поколінням, що з дитинства чудово адаптовані до сучасних технологічних процесів. У сучасному світі цифрові технології посідають важливе місце в усіх аспектах нашого життя, враховуючи освіту взагалі та музичне мистецтво зокрема. Інформатизація істотно вплинула на процес використання інформаційно-комунікаційних технологій на уроках музичного мистецтва [1, с. 6]. Швидкий темп технологічного розвитку відкриває безліч можливостей для вдосконалення освітнього процесу, зокрема в музичній сфері.

Поява інтерактивних спеціалізованих платформ для музичного навчання дає учням можливість ознайомлення з різноманітними уроками, які доступні 24/7. Це дозволяє їм навчатися у власному темпі та

на своєму рівні, використовувати різноманітні ресурси: від відеоуроків до інтерактивних завдань. Віртуальна реальність і розширена реальність відкривають нові можливості для навчання музичного мистецтва. Завдяки ним учні початкової школи можуть отримати імерсивний досвід вивчення інструментів, уявити себе в музичному ансамблі або навіть віртуальному оркестрі. Існує велика кількість мобільних додатків, що допомагають у навчанні музики. Вони можуть включати в себе додатки для тренування музичних навичок, нотні зошити, метрономи тощо. Ці додатки зручні для користувачів, оскільки можуть бути використані будь-де і будь-коли. Завдяки алгоритмам машинного навчання створюються освітні програми, що адаптуються до потреб кожного конкретного учня. Це дозволяє забезпечити ефективне навчання та розвиток індивідуальних музичних навичок.

Загалом цифрові технології значно змінюють підхід до музичного навчання, роблячи його більш доступним, цікавим й ефективним для широкого кола учнів. Використання інформаційно-комунікаційних технологій як допоміжних, додаткових засобів значно розширює можливості освітнього процесу в аудиторній або позааудиторній діяльності, у самопідготовці та творчості [2, с. 457]. Однак важливо зберігати баланс між використанням цифрових і традиційних методів навчання, щоб забезпечити повноцінний розвиток музичних талантів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Зарубіжний досвід, а також напрацювання українських науковців, методистів і вчителів, що активно впроваджують інформаційно-комунікаційні технології на уроках музичного мистецтва (Л. Аристова, Е. Василенко, С. Зуєв, Л. Масол, Н. Новикова, Л. Столярчук, Т. Турчин, О. Чайковська, В. Штепа), засвідчують, що інформаційно-комунікаційні та мультимедійні технології в межах шкільної музичної освіти можна використовувати з метою пояснення нового матеріалу; контролю знань учнів; пошукової роботи під час вивчення народної творчості, української музичної культури, творчості композиторів світу; організації пізнавального дозвілля учнів; розвитку творчої активності учнів, їхніх навичок роботи з програмним забезпеченням та публічного представлення результатів своєї діяльності; оформлення результатів роботи у вигляді різних проектів за певними темами [3, с. 241].

Формулювання мети статті. Мета статті полягає у вивченні, аналізі впливу сучасних цифрових технологій, їх переваг та можливостей використання для покращення якості навчання молодших школярів на уроках музичного мистецтва. Для досягнення поставленої мети було використано теоретичні методи, зокрема, логіко-системний (дозволяє розглядати систему музичної освіти як складну систему із взаємопов'язаними елементами, аналіз яких дає розуміння того, як упровадження інформаційно-комунікаційних технологій може впливати на всю систему); структурно-функціональний аналіз (зміна функцій різних аспектів навчання музичному мистецтву через використання інформаційно-комунікаційних технологій), а також синтез, прогнозування та узагальнення даних.

Виклад основного матеріалу. Сучасний етап розвитку людства позначений часом інформаційно-комунікаційних технологій, що не тільки відкрили перед педагогами-музикантами принципово нові можливості, а й викликали інші проблеми.

Однією із ключових для Нової української школи є інформаційно-цифрова компетентність, яка передбачає впевнене, і водночас критичне застосування інформаційно-комунікаційних технологій для створення, пошуку, обробки, обміну інформацією на роботі, у публічному просторі та приватному спілкуванні. Вона включає інформаційну й медіаграмотність, основи програмування, алгоритмічне вміння мислення, працювати з базами даних, навички безпеки в інтернеті та кібербезпеці, розуміння етики роботи з інформацією (авторське право, інтелектуальну власність тощо) [4].

Уроки музичного мистецтва відіграють важливу роль у формуванні особистості. Вони сприяють розвитку творчого мислення, емоційного інтелекту, уміння спілкуватися та співпрацювати з іншими людьми. Музика допомагає виявляти та розвивати індивідуальні здібності, виховує естетичний смак та розширює світогляд. Крім того, вона може мати терапевтичний вплив, допомагаючи впоратися зі стресом та підвищити самооцінку. Уроки музики також сприяють розвитку пам'яті, концентрації та дисципліни, відкривають безліч можливостей для розвитку особистості та її гармонійного зростання.

Уроки музичного мистецтва також сприяють формуванню важливих рис характеру: витримки, відповідальності, цілеспрямованості. Вони навчають дітей працювати в команді, слухати один одного й розвивати взаємоповагу. Через виконання музичних творів діти навчаються долати труднощі, ставити перед собою цілі та досягати їх. Музика допомагає учням відчувати себе часткою культурного спадку та розуміти значення історії і традицій у світовому контексті.

Зазначимо, що при цьому практичний досвід учителів у цій сфері має стихійний характер, і на сьогодні поки що, на жаль, випереджає рівень теоретичного усвідомлення нових реалій. Але деякі цифрові обриси сучасного уроку музичного мистецтва в початковій школі проявилися вже абсолютно виразно, що дає змогу оцінити найбільш явні тенденції. Освіта стає більш комп'ютеризованою, а це у свою чергу веде до зміни ролі вчителя. Він вже не є ключовим і єдиним джерелом знань. Сучасний комп'ютер, сполучений з інтернетом, надає більше можливостей отримання інформації. Завдяки спеціальним програмам та базам

даних можна швидко та об'єктивно перевірити засвоєння учнем правил, фактів та закономірностей у різних навчальних предметах. Такий підхід може сприяти покращенню якості навчання та оцінювання успішності.

Однак, варто розуміти, що ця технологічна залежність може мати свої негативні наслідки. Наприклад, абсолютизація використання комп'ютерів та інтернету в освітньому процесі може призвести до знецінення ролі вчителя. Учитель музики має унікальну роль у формуванні розуміння та осмислення мистецтва учнями, оскільки воно спонукає до виникнення «нових елементів творчого досвіду, його самоорганізації, саморозвитку і самопоновлення» [5, с. 63]. Він є головним носієм та провідником змістовного сенсу в процесі їхнього осягнення музики.

По-перше, учитель музичного мистецтва володіє глибокими знаннями не лише про технічні аспекти музичної теорії, а й про історію, культурний контекст та емоційні аспекти музики. Його розуміння та власна любов до музики дозволяють надати учням не лише технічні навички, а й допомагають їм розкрити справжній сенс та значення музичних творів.

По-друге, учитель виступає як наставник, який допомагає учням розвивати власний музичний стиль та виражати почуття та ідеї через музику. Він надає підтримку та вдумливі поради щодо техніки виконання, інтерпретації та творчого процесу, що сприяє формуванню індивідуального музичного характеру кожного учня. Таким чином, учитель музики є невід'ємною частиною освітнього процесу, який не просто передає знання, але й надихає, мотивує та розкриває глибини музичного світу своїм учням. Він створює атмосферу творчості та розвитку, що надовго залишається в серцях і душах вихованців. Тому важливо зберігати баланс між використанням технологій та важливістю присутності кваліфікованого вчителя в освітньому процесі. «Інтернет є засобом швидкої передачі інформації про будь-які культурні заходи, акції чи події в глобальних масштабах... відбувається наближення людини до шедеврів світової культури, віртуальне продовження життя і масової культури, трансляція культурних смислів і цінностей, які можуть піддаватися інтерпретації нескінченно» [6].

З практичної точки зору в питанні застосування конкретних цифрових технологій на уроці музики в початковій школі можна умовно виокремити два різновиди: технології для навчання і технології для творчості.

Перший різновид технологій призначений для навчання й містить різноманітні програми та додатки, що допомагають учням зрозуміти основи музичної теорії, розвивають слухові навички, а також дають змогу вивчати й аналізувати музичні твори. Це можуть бути інтерактивні уроки, візуалізатори музичних понять, онлайн-курси, а також різні програми для створення й редагування нотної графіки.

Другий різновид технологій спрямований на розвиток творчого потенціалу учнів і включає в себе програми для створення музики, аранжування та запису. За допомогою таких технологій учні можуть експериментувати зі звуками, створювати свої музичні композиції, ділитися ними з іншими та отримувати зворотний зв'язок від учителя і своїх товаришів.

Урок музики в початковій школі – унікальний сам по собі, традиційно є одним із найбільш багатоскладових. Поява нових музичних напрямів і засобів створення музики спричинили різні погляди на оновлення змісту цього предмету та методів навчання школярів. На сучасному уроці музики будь-який із цих напрямів не повинен розглядатися як пріоритетний. Вони мають перебувати в гармонії, взаємодії та підпорядковуватися сценарію уроку, що спрямований на пізнання дитиною образно-змістовного боку музики. Зазначимо, що видання мультимедіа для застосування на уроках музики можуть бути різними відповідно до потреб конкретного уроку, рівня володіння відповідними програмами та наявності сертифікованих програм у системі початкової освіти.

Пропонуємо впроваджувати мультимедіа вводити їх за такими завданнями:

- використовувати мультимедійні технології, спрямовані на розвиток пам'яті, уваги, мислення, почуттів, уяви та активності учня;
- запроваджувати мультимедійні презентації з інтеграцією різних видів мистецтва для актуалізації опорних знань з навчальної дисципліни;
- застосовувати мультимедійні технології для постановки різних завдань з метою розкриття органічного зв'язку змісту музичного навчання з реаліями життя людини, характерних ознак національної та світової музики.

Важливо розуміти, що ефективне використання цифрових технологій на уроці музичного мистецтва потребує компетентнісного підходу з боку вчителя, який має вміти інтегрувати їх в освітній процес таким чином, щоб вони доповнювали та покращували традиційні методи навчання, а не витісняли їх. Електронні презентації, наприклад, дають можливість учителю за мінімальної підготовки й незначних витрат часу підготувати наочність до уроку. Уроки, створені за допомогою PowerPoint, видовищні й ефективні в роботі з інформацією [7]. Однак зазначимо, що, опанувавши деякі комп'ютерні програми зі створення презентацій, учителі часто йдуть шляхом абсолютизації нових для себе видів технологій, стають коментаторами створеного цифрового контенту: «А тепер погляньте наступний слайд. Що на ньому

зображено? Молодці, правильно!»... Надмірна кольоровість віртуальної реальності провокує неефективне використання уроку й педагогічного ресурсу в живому спілкуванні з дітьми.

Прямий зв'язок «учитель – учень» має неповторну цінність, що уособлює багатство обміну знаннями та досвідом, сприяє формуванню довірливих стосунків та індивідуального підходу до навчання. У такому зв'язку вчитель може адаптувати методику, підтримувати мотивацію й розвивати творчі здібності молодших школярів, створювати сприятливі умови для осягнення мистецтва. Однак, з появою цифрових технологій, виникає небезпека втрати цієї цінної динаміки. Коли навчання здійснюється через цифрові матеріали, учні позбавляються прямого контакту з учителем і втрачають можливість отримати індивідуальний зворотний зв'язок, який є не менш важливою частиною навчання, особливо в мистецтві. Подібні прийоми й методи мають право на існування, але їх слід розглядати як одну з допоміжних і, безумовно, не головну форму інформаційного насичення музично-освітнього простору. Більш важливими є специфічні для уроку музики цифрові технології, що віднесені нами до другого різновиду.

Таким чином, цифрові технології можуть стати потужним інструментом у руках учителя музичного мистецтва, допомагаючи йому робити заняття цікавими, ефективними та доступними для учнів. Доречно буде в цьому зв'язку згадати слова В. О. Сухомлинського: «Без музики важко переконати людину, яка вступає в світ, у тому, що людина прекрасна, а це переконання, по суті, є основою емоційної, естетичної, моральної культури. Виховання громадянина – морального, розумового, естетичного знаходяться у тісному зв'язку з музичним вихованням. Музичне виховання – це не виховання музиканта, а насамперед виховання людини. Музичне виховання – це не виховання музиканта, а насамперед – виховання людини» [8].

Донедавна доступ до різноманітних мистецьких інтерпретацій музики був обмежений, здебільшого фізичними носіями (CD, вініловими платівками тощо), радіо та телебаченням. При цьому порівняння різних виконавських варіантів вимагало значних зусиль, часу та ресурсів. Наприклад, для того щоб порівняти інтерпретації кількох музикантів, потрібно було знайти записи їхніх виступів або альбоми, прослухати їх, провести аналіз і зробити висновки. Однак із розвитком інтернету та платформ, таких як YouTube, Apple Music, Spotify тощо користувачі тепер можуть легко отримати доступ до безлічі різноманітних записів, що представляють різні художні трактування однієї й тієї самої музичної композиції. Завдяки цьому порівняння та аналіз музичних інтерпретацій стали набагато доступнішими і зручнішими. Крім того, соціальні мережі та інтернет-форуми надають платформи для обговорення та обміну думками щодо різноманітних виконань музичних творів, що сприяє розвитку музичної критики та дає змогу людям більш свідомо обирати ті інтерпретації, які їм найбільше до вподоби або які вони вважають більш виразними.

При цьому школярі, обираючи найкраще, з їхнього погляду, виконання, отримують не тільки досвід самостійної естетичної оцінки, а й міцний інтонаційно-слуховий багаж, що допомагає їм розвивати музичний смак і розуміння музичних творів. Цей досвід також сприяє формуванню критичного мислення та аналітичних навичок, оскільки школярі змушені обґрунтовувати свій вибір на основі конкретних характеристик виконання, аранжування чи інтерпретації музичного твору. Таким чином, участь у подібних заходах не лише сприяє розвитку музичних здібностей, а й формує комплексний підхід до сприйняття та розуміння мистецтва загалом.

Варіативність у контексті сучасних програм з музики означає розмаїття та гнучкість у виборі матеріалу, методів і підходів, які можуть бути застосовані вчителем в освітньому процесі (див. табл.). Цей аспект відіграє важливу роль, оскільки кожен клас, що складається з унікальних учнів, має свої особливості, потреби та рівень розвитку.

Таблиця 1

Варіативність підходів на уроках музичного мистецтва

Репертуар вибору	Учителю надається можливість вибору різних музичних композицій, пісень і творів, що можуть бути використані для навчання. Цей вибір може залежати від віку учнів, їхніх музичних уподобань, рівня музичної підготовки та цілей навчання.
Музика для слухання	Програми можуть включати різноманітні музичні жанри, стилі та епохи для прослуховування й аналізу. Це допомагає учням розвивати музичний смак, розуміння та аналітичні навички.
Музично-пластичне інтонування	Цей аспект стосується використання музики в поєднанні з рухами або пластичним мистецтвом. Варіативність тут означає можливість вибору різних музичних композицій, що підходять для даного типу інтонування, а також адаптацію цього контенту під конкретні потреби та цілі освітнього процесу.
Урахування можливостей і завдань розвитку класу	Це важливий напрям, у якому варіативність дає змогу вчителю адаптувати програму під унікальні особливості та потреби свого класу. Це охоплює розгляд різних методів навчання, використання різноманітних матеріалів та ресурсів, а також створення індивідуальних завдань і проєктів, спрямованих на розвиток музичних навичок та креативності учнів.

Варіативність може включати в себе врахування рівня музичної підготовки молодших учнів, їхні індивідуальні інтереси, а також загальні цілі та завдання навчання. Отже, вона є ключовим аспектом сучасних програм з музики, що дає змогу вчителям ефективно адаптувати освітній процес до конкретних потреб та особливостей своїх учнів, забезпечуючи більш ефективне та привабливе навчання.

Але зворотним боком медалі при цьому стає відсутність готового нотного матеріалу в дидактичному зручному форматі. У таких ситуаціях учителю доводиться творчо застосовувати свої знання та досвід, щоб адаптувати наявні ресурси або розробити нові матеріали, що відповідають конкретним потребам його учнів. Це може включати створення власних нотних записів, аранжування музичних творів під рівень учнів, а також використання різних програмних інструментів для створення та редагування нотації. Відсутність нотних хрестоматій учитель може замінити нотним редактором. Завдяки такому інструментарію перед учителем відкривається можливість не лише адаптувати матеріали під потреби свого класу, а й створювати унікальні навчальні матеріали, що відповідають специфіці уроків та особливостям учнів. Крім того, нотні редактори дають змогу вчителю зберігати й організовувати створені ним матеріали для подальшого використання та обміну з колегами, що сприяє розвитку спільного досвіду та обміну найкращими практиками в галузі музичної освіти.

Багатовекторність використання різноманітних комп'ютерних програм для різних видів діяльності на уроці музики вражає. Визначимо деякі найбільш очевидні складові уроку музичного мистецтва, де можна застосовувати цифрові технології:

Таблиця 2

Складові уроку музичного мистецтва

Вивчення нотної грамоти	– цифрові платформи, такі як інтернет та мобільні додатки, роблять нотну грамоту більш доступною. Учні можуть швидше знаходити ноти, навчальні матеріали, відеоуроки, щоб вивчати музику в будь-який час і в будь-якому місці; – інтерактивні програми та додатки дозволяють вивчати нотну грамоту за допомогою вправ, ігор та тестів. Це може зробити навчання більш цікавим і ефективним, особливо для дітей молодшого шкільного віку; – цифрові інструменти та програми для створення музики, такі як MuseScore, Finale, Sibelius та інші, дозволяють створювати нотні партитури безпосередньо на комп'ютері, що полегшує процес редагування нотного матеріалу; – мультимедійні можливості цифрових платформ комбінують ноти з аудіо- та відеоматеріалами, що дозволяє створювати більш інтерактивні та захопливі уроки та навчальні матеріали; – з розвитком дистанційного навчання цифрові технології стали важливим інструментом для навчання нотної грамоти віддалено. Відеоконференції, онлайн-платформи для нотної грамоти та інші засоби допомагають учителям й учням у вивченні музики; – деякі цифрові платформи та додатки використовують штучний інтелект для персоналізації навчання, пропонуючи учням індивідуалізовані матеріали та завдання з вивчення нотної грамоти відповідно до їхніх потреб та рівня знань.
Співи	– інтернет та цифрові платформи дозволяють швидко знаходити ноти, текст пісень, аудіо- та відеоматеріали для вивчення різних музичних жанрів та виконавців; – існування мобільних додатків, що надають можливість навчатися співу, розвивати слух, підбирати аудіоакомпанемент для виконання пісень; – завдяки цифровим технологіям учні можуть записувати свій спів, робити аудіомонтаж для покращення якості виконання, а також вивчати свої помилки та покращувати навички; – учні можуть здійснювати співпрацю та спілкуватися з іншими музикантами та викладачами у віртуальних просторах, обмінюватися досвідом, консультуватися з питань постановки голосу, виступати та отримувати зворотний зв'язок; – спільне виконання музики створює сприятливу атмосферу для співпраці та спілкування між учнями, оскільки вони вчаться слухати один одного, працювати в команді та дотримуватися ритму; – спів допомагає учням виражати свої емоції через музику. Вони можуть відчути та виражати радість, смуток, захват або будь-які інші почуття через виконання пісень; – під час співу учні можуть дізнаватися про різноманітні музичні стилі, жанри та традиції різних культур, що допомагає розширити їхні знання та розуміння світу музики; – участь у співі та виконання пісень перед іншими може підвищити впевненість у собі учнів та допомогти їм подолати страх перед публічним виступом.
Гра на музичних інструментах	– гра на музичних інструментах допомагає розвивати слух, ритмічне відчуття, координацію рухів і музичну уяву дітей, сприяє формуванню музичних навичок, умінь слухати інших і синхронізувати свою гру з іншими учасниками; – використання шумових інструментів і ударних елементів дає змогу дітям висловити свою індивідуальність і творчий потенціал. Вони можуть експериментувати з різними звуками та створювати унікальні музичні композиції в колективі;

	– ансамблеве музикування на дитячих інструментах сприяє розвитку навичок комунікації та співпраці. Діти вчаться слухати один одного, узгоджувати свої дії та працювати разом для досягнення спільної мети – створення музики. – ця форма занять музикою робить процес навчання веселим і захопливим для дітей. Вони отримують задоволення від гри на інструментах, відкривають для себе нові звуки й створюють музичні історії разом із друзями; – для проведення таких занять часто не потрібно великих фінансових витрат. Прості ударні та шумові інструменти, такі як дзвіночки, тріскачки, маракаси, барабани тощо, доступні за недорогою ціною й легко використовуються дітьми.
Використання відео- та аудіо матеріалів (слухання музики)	– відеоматеріали дозволяють учням бачити виконання музичних творів або виступи відомих музикантів, краще зрозуміти техніку виконання, інтерпретацію твору та взаємодію інструментів або голосів; – відео- та аудіоматеріали можуть допомогти учням ознайомитися з різноманітністю музичних стилів, жанрів та епох; – перегляд виступів професійних музикантів або відомих артистів може надихнути учнів на вдосконалення свого музичного мистецтва та розвитку власного стилю. Це може також допомогти учням побачити можливості кар'єри в музиці; – додавання відео- та аудіоматеріалів може зробити уроки більш цікавими та змістовними, доповнити теоретичний матеріал, який викладається на уроці, надати конкретні приклади, що ілюструють той чи інший музичний концепт; – прослуховування музики різних жанрів та стилів може допомогти учням розвивати музичний слух, відчуття ритму, темпу, темпераменту та інші музичні навички; – слухання різних музичних творів може допомогти учням розвивати свій емоційний інтелект, відчувати і розуміти різні почуття, виражені через музику; – слухання музики може бути спільним досвідом, який сприяє формуванню спільного музичного смаку і підтримує соціальну взаємодію між учнями; – використання різних типів матеріалів (відеоконцертів, музичних відеокліпів, аудіозаписів інструментальних або вокальних виступів) дозволяє вчителям забезпечити різноманітність музичного сприйняття на уроках; – відеоматеріали можна використовувати для організації обговорень та аналізу музичних виступів. Учні можуть ділитися своїми враженнями, висловлювати власні думки та рефлексії стосовно того, що вони побачили та почули; «Аналіз досліджень та освітня практика доводять, що використання аудіовізуального ресурсу суттєво сприяє реалізації мети загальної музичної освіти – формування музичної культури школярів покоління «Альфа» як на уроках, так і під час позаурочної музично-творчої роботи» [9].

Використання цифрових технологій на уроках музичного мистецтва у початковій школі стає все більш поширеним явищем в сучасних освітніх практиках. Учителі музики використовують цифрові інструменти та програмне забезпечення для залучення учнів до навчання та розвитку їх музичних навичок. Це відкриває безліч можливостей для творчого вираження та розвитку музичної культури.

Завершуючи частковий аналіз цифрових технологій як ресурсу якісного навчання на уроках музичного мистецтва в школі, зазначимо, що їх використання може мати як переваги (про які згадувалося вище), так і певні недоліки. Серед них:

1. Технічні перешкоди. Не в усіх школах є достатньо технічних засобів для ефективного використання цифрових технологій, а також можуть виникати проблеми з інфраструктурою чи доступом до інтернету.

2. Якщо не використовувати цифрові технології з розсудливістю, вони можуть призвести до відволікання уваги учнів від навчання та музичного процесу.

3. Неоднаковий рівень знань та навичок, завдяки чому деякі учні можуть мати більше досвіду та вмінь у використанні цифрових технологій, що може призвести до різниці у ставленні до матеріалу та рівня досягнень.

4. Використання цифрових технологій може призвести до зменшення співробітництва та взаємодії між учнями та вчителем, що може бути важливою для музичного навчання.

5. Існує ризик залежності від цифрових технологій, що може призвести до втрати здатності до музичного творчості та інтерпретації без використання комп'ютерів або програмного забезпечення.

Висновки. Перспективи подальших досліджень у галузі застосування цифрових технологій на уроках музичного мистецтва в початковій школі охоплюють можливості використання інтерактивних інструментів, розвиток імерсивного навчання, дослідження впливу цифрових інструментів на креативний процес молодших школярів, а також вивчення ефективності використання віртуальної та доповненої реальності для поглибленого засвоєння матеріалу. Дослідження в цій сфері можуть сприяти розвитку нових методів навчання, підвищенню мотивації учнів та створенню більш доступних інструментів для кожного з

них. Подальші дослідження можуть зосередитися на адаптації цифрових технологій для різних рівнів знань учнів та їх потреб. Розвиток персоналізованих підходів та інструментів, що дозволять учителям адаптувати уроки до потреб кожного учня, також є важливим аспектом досліджень у цій галузі.

Цифрові технології відкривають широкі можливості для покращення уроків музичного мистецтва. Інтерактивні програми та онлайн-ресурси можуть допомогти створити більш захоплююче та ефективне навчання, що дозволяє учням експериментувати з різноманітними музичними інструментами та техніками у віртуальному середовищі. Це сприяє залученню учнів та стимулює їхній інтерес до вивчення музики. Крім того, цифрові технології дозволяють персоналізувати навчальний процес, враховуючи індивідуальні потреби та здібності кожного учня. Різноманітні відеоуроки, інтерактивні завдання та онлайн-комуніті сприяють розвитку творчого мислення та співпраці між учнями, а також стимулюють розвиток критичного мислення. Застосування цифрових технологій може стати не лише ефективним засобом навчання, але й інструментом для створення зацікавленого та залученого музичного середовища на уроках. Музично-дидактичні ігри, створені з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, сприяють не тільки поглибленню знань, а й розвитку креативного мислення та аналітичних здібностей дітей. Учителю, у свою чергу, стає не просто джерелом інформації, а наставником і супроводжуючим у процесі навчання. Він може активно взаємодіяти з учнями, стимулювати їхній дослідницький підхід до навчання, що істотно підвищує мотивацію та результативність. Завдяки використанню інформаційно-комунікаційних технологій учитель має можливість індивідуалізувати навчання, урахувати потреби учнів та темпи засвоєння ними матеріалу.

Таким чином, комп'ютерні технології не тільки змінюють підхід до навчання, роблячи його більш інтерактивним та ефективним, а й відкривають нові можливості для розвитку молодших школярів як активних і самостійних особистостей.

Список використаної літератури

1. Зуєв С. П. Впровадження комп'ютерних технологій у музичну освіту. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2010. № 3. С. 5–8.
2. Зінська Т. Інформаційно-комунікативні технології у сучасній музичній освіті. *Професійна мистецька освіта і художня культура: виклики XXI століття* : міжн. наук.-практ. конф. Київ, 2014. С. 456–460.
3. Саксаганська К. Р. Використання інформаційно-комунікаційних технологій на уроках музичного мистецтва (в контексті проекту «Відкритий світ»). *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. Кропивницький : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2017. Вип. 155. 306 с.
4. Турчин Т. Інформаційно-комп'ютерні технології на уроках музики в початковій школі. *Рідна школа*. 2012. № 1/2. С. 39–43.
5. Тушева В. В. Культурологічні засади вищої мистецької освіти. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 14 : Теорія і методика мистецької освіти*. 2017. 22 (1). С. 62–68.
6. Найдьонов О. Суперечливість впливу інтернет-технологій на процес культуротворення. *Вісник Львівського університету. Серія філос.-політолог. студії*. 2017. Вип. 12. С. 95–103.
7. Костриба Л. О. Створення мультимедійних програмно-педагогічних систем навчання засобами Power Point. *Комп'ютер у школі та сім'ї*. 2008. № 4. С. 33–36.
8. Сухомлинський В. Народження громадянина. Вибрані твори. У 5-т. Т. 3. Київ, 1977. 668 с.
9. Федорець М., Го Цзюнь. Актуальні питання підготовки майбутніх учителів до формування музичної культури сучасних школярів. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2020. № 8 (102). С. 485–495.

DIGITAL TECHNOLOGIES AS A RESOURCE FOR THE QUALITY EDUCATION OF PRIMARY SCHOOL PUPILS IN THE TEACHING OF MUSIC

Pishchun Serhii

Candidate of Pedagogical Sciences, Assistant Professor of Primary Education Pedagogy and Psychology Chair
Oleksandr Dovzhenko Hlukhiv National Pedagogical University

Introduction. The importance and influence of digital technologies on teaching students in music lessons are explored in the article. In the context of the rapid development of information and communication technologies in modern society, the use of digital tools in education is becoming increasingly important. The article deals with different aspects of using digital tools in music and art education, the possibility of such technologies in enriching the educational process in order to make it more interesting and accessible to students, which will ultimately contribute to their further creative development.

The purpose of the paper is to study and analyse the influence of modern digital technologies, their advantages and the possibilities of using them to improve the quality of student learning in music education.

Methods. In order to achieve the objective, theoretical methods were used, in particular: logical-systemic (allowing the system of music education to be considered as a complex system with interrelated elements, the analysis of which provides an understanding of how the introduction of information and communication

technologies can affect the entire educational system); structural and functional analysis (changing the functions of various aspects of music education through the use of information and communication technologies), as well as synthesis, forecasting and generalisation of data.

Results. One of the key competences for the New Ukrainian School is information and digital competence, which includes the confident and at the same time critical use of information and communication technologies for creating, searching, processing, exchanging information at work, in public space and in private communication. It should be noted that the practical experience of teachers in this field is spontaneous and, unfortunately, still ahead of the level of theoretical awareness of the new realities. However, some digital contours of modern music education at school have already become quite clear, which makes it possible to assess the most obvious trends. A modern computer connected to the Internet provides more opportunities for obtaining information. This approach can help to improve the quality of teaching and performance assessment.

Originality. The paper highlights and characterises for the first time the variability and flexibility in the choice of materials, methods and approaches that can be used by teachers in the educational process of music teaching.

Conclusion. If technology is not used carefully, it can become a mere means of entertainment rather than a means of facilitating learning. It should be noted that multimedia editions for use in music lessons can be different according to the needs of a specific lesson, the ability level to apply the relevant program by a teacher and the presence of certified programs in the primary education system.

Key words: musical art, lesson, music teacher, digital technologies.

References

1. Zuiev, S. P. (2010). Vprovadzhennia kompiuternykh tekhnolohii u muzychnu osvitu. [Introduction of computer technologies in music education]. *Pedahohichni nauky: teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnolohii – Pedagogical sciences: theory, history, innovative technologies*, 3, 5–8. [in Ukrainian].
2. Zinska, T. (2014). Informatsiino-komunikatyvni tekhnolohii u suchasni muzychnii osviti [Information and communication technologies in modern music education]. *Mizhn. nauk.-prakt. konf. Profesiina mystetska osvita i khudozhnia kultura: vyklyky XXI stolittia – International scientific and practical conference «Professional art education and artistic culture: challenges of the XXI century»*, Kyiv, 456–460. [in Ukrainian].
3. Saksahanska, K. R. (2017). Vykorystannia informatsiino-komunikatsiinykh tekhnolohii na urokakh muzychnoho mystetstva (v konteksti proektu «Vidkrytyi svit») [The use of information and communication technologies in music lessons (in the context of the Open World project)]. *Naukovi zapysky. Seriia: Pedahohichni nauky – Scientific notes. Series: Pedagogical Sciences*. Kropyvnytskyi: RVV KDPU im. V. Vynnychenka, 306. [in Ukrainian].
4. Turchyn, T. (2012). Informatsiino-kompiuterni tekhnolohii na urokakh muzyky v pochatkovii shkoli [Information and computer technologies in primary school music lessons]. *Ridna shkola I*, 39–43. [in Ukrainian].
5. Tusheva, V. V. (2017). Kulturolohichni zasady vyshchoi mytetskoi osvity [Cultural foundations of higher art education]. *Naukovyi chasopys NPU imeni M. P. Drahomanova. Seriia 14 : Teoriia i metodyka mystetskoi osvity – Scientific Journal of Drahomanov National Pedagogical University. Series 14: Theory and Methods of Art Education*, 22(1), 62–68. [in Ukrainian].
6. Naidonov, O. (2017). Superechlyvist vplyvu internet-tekhnolohii na protses kulturotvorennia [The contradictory influence of internet technologies on the process of culture creation]. *Visnyk Lvivskoho universytetu. Seriia filos.-politoh. studii – Bulletin of Lviv University. Series of philosophical and political studies*, 12, 95–103. [in Ukrainian].
7. Kostyba, L. O. (2008). Stvorennia multymediinykh prohramno-pedahohichnykh system navchannia zasobamy Power Point [Creating multimedia software and pedagogical training systems by means of Power Point]. *Computer in school and family*, 4, 33–36. [in Ukrainian].
8. Sukhomlynskyi, V. (1977). Narodzhennia hromadianyna [The birth of a citizen]. *Vybrani tvory. V 5-t., T. 3*. Kyiv, 668. [in Ukrainian].
9. Fedorets, M., Tsiun, Ho. (2020). Aktualni pytannia pidhotovky maibutnikh uchyteliv do formuvannia muzychnoi kultury suchasnykh shkoliariv [Topical issues of training future teachers to form the musical culture of modern schoolchildren]. *Pedagogical sciences: theory, history, innovative technologies*, 8 (102), 485–495 [in Ukrainian].

Отримано редакцією 11.03.2024 р.